

податкового законодавства, створення сприятливого фінансового клімату та дуже важливим є вдосконалення фінансового, а саме податкового контролю.

Список використаних джерел:

1. Носова Є. А. Тіньова заробітна плата в Україні: причини існування та шляхи подолання [Електронний ресурс] / Є. А. Носова // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. – 2013. – № 2. – С. 110-115. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/stvttp_2013_2_17.pdf
2. Податковий кодекс України – Верховна Рада України Редакція від 20.09.2016, підстава 702-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Дворник І. В. Роль тіньової економіки у формуванні доходів сільського населення [Електронний ресурс] / І. В. Дворник // ВІСНИК Полтавської державної аграрної академії. – 2015. – № 1-2 – С. 182-187. – Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2015/01/44.pdf>

Григораш М.С., Нечай Д.В.

студентки,

Науковий керівник: Заволока Л.О.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

У межах комплексу соціальної політики варто виокремити систему соціального захисту населення, який здійснюють держава і громадянське суспільство. Соціальний захист населення має дві форми: систему грошової допомоги або комплекс певних соціальних послуг. Джерела фінансування соціального захисту – надходження зі страхових фондів, бюджету та надходження від різноманітних недержавних організацій (благодійних, релігійних). Велику роль у забезпеченні добробуту населення держави відіграє соціальне страхування [1].

Соціальна політика – система правових, організаційних та інших заходів державних і недержавних установ та організацій, що враховують економічний потенціал країни і спрямовані на підтримання соціальної стабільності в суспільстві, створення умов для зростання добробуту працездатних осіб і забезпечення належного рівня життя тих, хто через непрацездатність чи інші життєві обставини не має достатніх засобів до існування [2, с. 18].

Соціальне страхування – найважливіший елемент державної соціальної політики у сфері управління ризиками відтворення населення і виконує функції соціального захисту, забезпечення фінансування соціальної допомоги,

регулювання доходів та рівня життя різних груп населення, попередження та профілактики наслідків настання соціальних ризиків [3].

Становлення незалежної держави України супроводжувалося створенням власної системи соціального захисту населення від наявних соціальних і економічних загроз і ризиків, яка повинна була замінити чинну раніше систему соціального забезпечення. Головними проблемами, які вирішує соціальне страхування, є: захист громадян від втрати роботи, працездатності, здоров'я, засобів існування тощо.

Метою статті є визначення ролі, значення та подальшого розвитку соціального страхування як елементу державної соціальної політики сучасної України.

Державне соціальне страхування як складова системи соціального захисту характеризується такими суттєвими ознаками:

- функції компенсації соціального ризику і запобігання несприятливим наслідкам ризикової ситуації;
- обов'язковість фінансової участі застрахованих осіб у формуванні страхових фондів, що є головною умовою одержання права на соціальні виплати;
- високій рівень забезпечення застрахованих осіб [4].

Соціальна допомога – це діяльність державних органів по усуненню загрози зниження рівня життя будь-якої категорії населення більш, ніж це визначено суспільством в якості мінімально припустимого, шляхом надання грошової або натурально-речової допомоги [5].

Для населення України, яке працює, основним інститутом реалізації права на соціальний захист є соціальне страхування. Воно має захищати найманих працівників і самозайняте населення від найбільш значущих, серйозних і масштабних соціальних ризиків [6, с. 11].

Завдяки соціальному страхуванню суспільство вирішує такі завдання [7, с. 92]:

- формує грошові фонди, з яких фінансуються витрати, що пов'язані з утриманням непрацездатних осіб;
- забезпечує необхідну кількість і структуру відтворення трудових ресурсів;
- скорочує розриви в рівні матеріального забезпечення працюючого та непрацюючого населення;
- досягає підвищення життєвого рівня соціальних груп населення, які не беруть участі в трудовому процесі.

Наразі в Україні діють три цільові позабюджетні фонди, до яких роботодавці та робітники перераховують страхові внески: Пенсійний фонд України (ПФУ), Фонд соціального страхування України (ФСС), який здійснює керівництво та управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням і Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (ФБ). Діє класичний ланцюг: страхувальник (роботодавець) – страховик (фонд) – застрахована особа (працівник) [8].

Загальний розмір страхових внесків до фондів соціального страхування України, розрахований у відсотках до заробітної плати, відповідає практиці більшості країн ЄС. Однак частка працівників у сплаті страхових внесків значно менша, ніж у країнах ЄС, що збільшує навантаження на роботодавців [9, с. 34].

Таблиця 1

**Розмір і пропорції страхового навантаження
в системах соціального страхування країн ЄС та України**

	Страхові внески (%від з/п)		
	Роботодавець	Працівник	Усього
Австрія	25,1	17,2	42,3
Німеччина	21,2	19,8	41,0
Італія	35,1	9,5	44,6
Нідерланди	29,4	25,6	55,0
Франція	38,9	12,5	51,4
Україна	37,7	3,6	41,3

Подальший розвиток соціального страхування як складової державної соціальної політики в Україні потребує впровадження таких заходів:

1. Реорганізація структури соціального страхування шляхом об'єднання споріднених функцій у межах єдиного фонду соціального страхування для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, завдяки скороченню управлінських витрат унаслідок синергетичного ефекту, а також підвищення ефективності використання людських ресурсів, шляхом побудови ефективної та уніфікованої системи управління в галузі соціального страхування;

2. Запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування. Старіння населення збільшує навантаження на працездатне населення, що унеможливорює забезпечення своєчасного у повному обсязі надходження страхових внесків, які є основою пенсійних виплат. Однак запровадження накопичувальної системи має супроводжуватися економічною стабільністю, поверненням довіри населення до банківської системи, можливістю забезпечення інвестиційного зростання накопичень;

3. Запровадження загальнообов'язкового медичного страхування для вирішення проблем низької якості сучасної системи охорони здоров'я і доступності медичних послуг. Згідно із запропонованими законопроектами роботодавці мають відраховувати 3% від фонду оплати праці, а держава сплачувати через ФСС і місцеві органи виконавчої влади страхові внески за непрацездатних осіб і дітей, які формують відповідний страховий фонд. З коштів створеного страхового фонду відбувається відшкодування необхідного мінімального рівня витрат на лікування застрахованих осіб.

Список використаних джерел:

1. Бондар Н. О. Соціальне страхування в Україні: труднощі існування в трансформаційній економіці / Н. О. Бондар, Ю. Ю. Діденко // Економіка. Фінанси. Право. – 2006. – № 1. – С. 12–15.
2. Кропельницька С. О. Соціальне страхування: навчальний посібник / С. О. Кропельницька, Т. В. Солоджук. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 336 с.
3. Соціальне страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/18520902/strahova_sprava/sotsialne_strahuvannya
4. Зеленко Н. А. Соціальне страхування в системі соціального захисту населення України // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 249-255.
5. Бігдаш В. С. Стан та напрямки розвитку соціального страхування в Україні // Наук. зап. – Острог, 2005. – Вип. 7, ч. 2. – С. 8–15.
6. Лібанова Е. М. Національна система загальнообов'язкового державного соціального страхування: сучасні проблеми та стратегія розвитку: монографія / Е. М. Лібанова, В. М. Новіков, О. В. Макарова [та ін.]; Ін-т демографії та соц. дослідж. НАН України. – К., 2006. – 178 с.
7. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія / О. В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К., 2015. – 244 с.
8. Скуратівський В. А. Основи соціальної політики: навч. посібник / В. А. Скуратівський, О. М. Палій; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К., 2010. – 200 с.
9. Коваль О. П. Модернізація системи соціального страхування в Україні: аналітична доповідь / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – К., 2014. – 38 с.

Лобза А.В.

доктор філософії галузі економіки, доцент;

Тимошенко О.В.

студент,

Університет митної справи та фінансів

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ТА БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ

Охорона праці з точки зору системи управління організацією вивчає теоретичні та практичні питання безпеки праці, запобігання професійним захворюванням, виробничому травматизму, пожежам, вибухам та аваріям в організації. Вона потребує фахівців необхідного рівня знань та умінь з правових й організаційних питань охорони та гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки. Головним принципом управління на сучасному підприємстві повинна бути пріоритетність охорони здоров'я та життя працівників відносно результатів виробничої діяльності.

На думку науковця Яцкіна В.І. трудові відносини [1], що включають відносини з приводу умов та охорони праці, посідають особливе місце в системі соціально-економічних зв'язків. Це пов'язано з тим, що трудові